

предмет повеље

САВРЕМЕНА МАКЕДОНСКА ПОЕЗИЈА

САШО ГИГОВ ГИШ

СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ УБИВА АЖДАХУ
– апокрифна дилема –

Горо Ливанска
у La Roue de fortune
векови се
до Уништења прегањају
са Разјареном Вилом
што вири из подземља
и у лепом Коњанику
из Кападокије
свој исход крије
Она Звер
Он сметен од забуна Круг
и Коњ
и Копље
и Он Неко Други
Георгије
што у Мени Женствено се огледа

и већ је нејасно
у том злострасном Ронду
ко Копље зарива
а ко кога заводи
у сумњу што Утробу жари

Аждаха јесам
и у погибију заљубљена своју
што за Георгијевом
Смрћу жали

ГРАД АНТИ-СТРОФА

...До Солуна
Три Сомуна...

према *Ејско на гласање*
Ђузел–Павловски
...До Солуна
Три Сомуна...

Први Слан
Други Болан
Трећи Дојчин
Сестра
Јелица
Очи је исплакала
(Није она мела
Дворје за бадава)
– добро ал није се крила –

...
Е бре Дојчине жални,
лешино јуначка
Побратиме што посече
зарад сестре плачљивице
А твој Солун Арапин
опет ће да пљачка
старо проклетство ће рећи
над Градом да ти
Мајка Црног Арапина лебди
и Дојчину нове бољке приноси

АПОЛОН ГИЛЕВСКИ

ГРАД БЕЗ УЛИЦА

Џонију Шјулићу

Чујеш ли шапат жутога цвећа
те нежне музике
која се као праменови дима уздиже до неба
и само је Она види као зелену траву
а ту
испод зидина Калеа¹
самујем
с неколико птица на ветру

У овоме граду
препуштеном јавној распродаји
улицама марширају идиоти
накићени симболима моћи
слатке илузије мудрости
вечни живот и просветљење
живело доба Водолије
а свет нек се носи до ђавола
јинг-јанг чанг-манг
Харе Кришнус Мишна Вишус
покретне мете безумља
малтешки крстови
египатски крстови
гомиле крстова
општенародно гео-стратешко распеће
у земљи Раскрше
убице на путу
убалављени
док муцају
и смишљају хиљаду начина
како да убију
мене
поезију
љубав

¹ Средњовековна тврђава у Скопљу.

живот несхватљив
гавран се спустио на минарет
твоја црвена марама вијори на ветру
где си скривена љубави моја
спаваш ли у лепршавом сну голубова
твоје су очи склопљене
тешки облаци притискају овај град
ослушни галоп дивљих легенди
утопљених
ево ме у граду забрањене љубави
израњам из таме
као човек дубоке спознаје
тражећи обећану заветрину
док стојим између пушкарница Старога града
тражећи тебе љубави моја
али налазим тек оснежене планине
подвојене облацима
преклане попут кинеских акварела
између неба и земље
камена и сна
тражим те и чезнем
већ столећима

ИГОР ИСАКОВСКИ

ЈЕДАН ОД НАЧИНА ДА СЕ УСПЕ

Спреман сам време је
и трезан сам
али ипак опчињен
чачкалицима и ластишићем
на мом столу.
Од њих могу да
направим лук
и стреле
и да обарам звезде
као метафоре.
Или направим рупице на месецу.
За то би Швајцарска добро платила
а можда коначно
прећем за други сто:

пиће и јело су добродошли.
Вином ћу разблаживати
сос од мандарина
док ме нека од оних
прекрасних жена из излога
не дотакне испод стола.
Треба само да сачекам
да се прореде облаци.

ЦИН, КЕПЕЦ И КРАВЕ

Кад се пробудих
или пре тога
помислих: поново
сам закаснио на посао. Већ беше подне.
Остадох да лежим
затворених очију
и згрчених колена
враћајући се у прошлост:
Она беше у мом граду и
беше љубазна и чудно нападна
и изјављиваше ми љубав
док се потајно спремала
да ме на крају остави.
Рече: „Ја сам кћер јединица и
желим да ти будем жена. Сав новац
ће бити мој.” Рекох: „Нећу”,
мислећи на новац. Она је вероватно мислила
на свадбу.

И снови су проклета ствар
кад речи
застају
у грлу.

Украдоше је некакви дебилни цинови,
а тражих је у друштву лицемерног кепеца
док су моји пријатељи
улазили у дискотеке
као стада крава.

ЛИДИЈА ДИМКОВСКА

ИЗ МЕМОАРА ДОЈИЉЕ КОНСТАНТИНА, СИНА ЈЕЛЕНИНОГ

Пишеш левом руком. Семиотика кратког, али бурног постојања.
У десној си јој заробио крвну групу и стежеш јој живот,
кап по кап у симбол што ће стати.

Јеси ли луд? Хоћеш да је вратиш у Евину мимезу,
да јој фотографишеш срасли чланак,
Адаме, дете, твоја жена слика Маркове Куле,
отац ти отиде на море и смести се у Фројдов шатор,
а мајка и ти листате споменаре, узимате витамине
и верујете у савремене песнике. Далеко је Константинопољ,
Константине.

Јеси ли луд? Хоћеш да је обучеш у карирану кошуљу,
да је изведеш пред војнике са метафизичким проблемима,
а звездице, свици и остале оноземаљске ситнице
да крцкају под њеним ципелама и мушкобањастим стопалима.
Константине,

да види отац како си јој заробио свест славном десницом
и како је окрећеш као лоптицу за голф у римској бањи, показао би ти,
него, хајде, она и онако не пружа руку, и не треба
да поред толико заплењене траве жваће куване ђевречиће.
Шта ће с тобом бити само Бог зна, али чека да га прво признаш,
да докажеш да ти је профил стално исти, иако
су те слуге виделе како чупаш обрве, а то
би изнервирало сваког сликара који држи до себе,
немој тако Константине. Прилеп није далеко, а ни море
у које се улива ходник школе за лепо понашање,
али, заиста, ако продужиш и даље да ме саплићеш
док носим тамјан твојој мајци, нећу више да трпим,
него ћу писати Синоду да је што пре прогласе за светицу, а потом,
да ли ће ти се дешавати чуда или ћеш постати пијанац –
е, то је већ ваша ствар и за то нисам плаћена, али само још једном,
ако ме још само једном уштинеш за задњицу,
Аладиновом лампом ћу те пренети у Константинопољ, Константине,
и оставићу те тамо да покрштаваш варваре,
немој да мислиш да су они као Кавафи;
не, ови би и мајку расплакали (а и мајку ти знамо као плачљивицу)
за своје футуристичко, византијско име. Са њима нема шале,
Константине.

ЈЕВАНЂЕЉЕ ПО СЕБИ

Бог је као дете – дури се због свега и свачега,
размажено дериште, јединац
имућних родитеља, али необразовано:
нису га уписали на карате, нити на часове гитаре,
пред спавање му не читају Гримове бајке,
али им зато комшије рекоше да га пошаљу
на веронауку, јер је сад модерно да си верник,
а то ће га мало и смирити.

Свако поподне посећује манастирску школу,
а тамо само сестре знају какав белег носи од рођења,
испод ланчића са крстићем: аура отворена за метафизичке несреће,
четврту димензију коју свештеник назива
„вртлог невоља”.

Све време се врпољи, боле га колена
од Похвале Богородици Деве,
хајде да запевамо нешто веселије, као нпр.
”Неу, teacher, leave the kids alone”, деца га боцкају оловчицама,
али се сестре сажале, јер их подсећа
на сестриће, на станове
са спаваћом, дечјом, дневном собом и миришљавим купатилом
у којима живот тече кроз каблове телевизора,
компјутера, хај-фај система, видео рекордера,
деца расту, али расте и жеља за променом Бога
и мужа, ако је могуће, за другог са препланулом кожом.

Сестре га последњег шаљу кући,
такмичећи се у питањима:

„Шта ћеш бити кад порастеш?”,

а он, неваљалац, увек измишља нешто ново,
све док им једног дана не рече: „Знам шта ћу бити.

Бог! Да бих вас све имао!” Тада уђе свештеник
и подвикну сестрама: „Што сте тако зајапурене?

Срамота! Целу ноћ бдење и акатист Мајци Божјој!”

Кад порасте, најпре ће се тражити у сектама

плаћеним од западноевропских држава,

читаће Емила Сиорана, пиће кефир са индијским биљем,
мењаће учитеље за домородачке гуруе,

пронађене на веб-страницама о менталној култури,

све док једног дана, после дугих путавања од себе до вечности, и назад,
не стигне на Богословски факултет и не каже: Много лутах, ал ево ме,

а професор литургије, авангардно чудо

источне мистике, не пожели му добродошлицу – Кући.

Али, на кратко. Убрзо ће се спанђати са духовниковом ћерком,
глумицом у аматерској трупи *Лилиј*,
падаће у транс на *Јевађеље ѿ Југи*
нај, нај in у светској литератури
и неће имати мира све док не напише *Јеванђеље ѿ себи*,
интертекст, машина за млевање свих форми Ја,
искушење и спас, Le Geode утробе од слоја крви, слоја датотеке,
слоја меса, слоја социјалне средине, четвородимензионална мусака,
у којој ће сви чиреви пуцати вагнеровском снагом.
Без веза је у издавачким кућама и позориштима: нико неће прочитати
Јеванђеље ѿ себи, нико да спаси генија од оног што следи:
игла и пљачка манастира и цркава (искусан је у томе),
и ето га у учионици веронауке:
сестре су толико старе и ружне да пожели
да их све ушприца у орган заборавља,
(ха, ха, чак ни Бог не воли девице у годинама),
дође му да се расплаче, да крикне од беса и немоћи
што живот није песма Пинк Флојда – пада му на памет,
рецитује им *Јеванђеље ѿ себи*, утрљава у боре,
у иштрикане беле крагне, као силикон га убризгава
у њихове опуштене дојке и проширене вене,
а оне се полако смирују, и после сваке речи,
као да се ослобађају грча туђе прошлости,
истурају груди, облизују усне,
отварају очи, све су млађе, све лепше,
зраче, док их дете похотно посматра,
и задиркује, голица испод пазуха, додирује им колена
и смеје се: Бог, Бог хоћу да будем.
Да бих вас све имао.

НАТАША БУНТЕСКА

ИНТИМНИ ДАРОВИ

све шћо дајем овој ѿесми

Дајем овој песми своје руке
које су заборавиле да пишу на живим језицима.
Дарујем јој модри град
који покреће једна стравична мисао.
Његово померање је, ипак, ограничено

на узану долину између два брда.
Дајем јој своју скучену собу
и тако је се одричем.
Дајем овој песми зебру
која лежи на тераси моје сусетке.
Дајем јој и старицу
која ћорцима пуца на Месец.
Дајем јој свирача на шкољци
који спава у мојој кади.
Дајем овој песми непознато схватање које убедљиво
понавља:
„Све ће бити прекасно као што је било и досад!”
Дајем јој неколико чула више него обичним пролазницима.
Тако јој неће измаћи истина.

НИКОЛА МАЦИРОВ

МАГИЧНИ ТЕАТАР

Звони
Поштар претиче
звук
обавијен анђеоским велом
свакодневно доноси
по страницу
Новоџ завешта
над листом
креирам театар
са празном сценом
(нема ничег осим ваздуха)
ја глумим ваздух
увлачим се у утробу гледаоца
предсказујем снове
два сата унапред
99 посто људи
добија крила
отворе ли очи
посежу за чашом воде
и кашичицом шећера.

ИВИЦА АНТЕСКИ

СУДБИНА ГЛАВА

Њо Маријани ван Ирџум

Више се не носе главе
више не шапућу оловке
и грицкају се
од гумице
главе се сагињу
или се стављају под мишку
или се стављају под мишку
секу се као тикве
и од семенки се прави забава
а забавом се убија
очи су добре за зимницу
нос такође
језик треба стално да буде
заједно са зубима
јер он их увек држи
здружено
иначе они се ломе
или се стављају под мишку
коса може да напусти главу
свеједно
у ствари има и таквих глава
које брбљају
и када одлете
па увек завршавају
под неком капом
или се стављају под мишку
или се стављају под мишку

АНЂЕЛИ

Анђели се љубе истински и са
смелошћу девице у уста
мирисна и са пијаним морнарима са морем
које отвара флашице пуне
анђела у белим капутићима и са белим

коферчићима спокојних очију упртих
ка силуетама светионика
на погледе укочене
замагљене и спокојне
анђели никада не заборављају уистину
да кажу деци о пијаним
очима о пијаним устима о пијаним девојкама
о пијаним херувимима и о Мени пијаном
о мојој пијаној смелости и о мом пијаном бродарењу

ЕТЕРНИЈАН

СЛИКА ТРОШНОСТИ

II

Ломљива крила вриште:
„распеће – доле – зверско!!!”
Празне реке вртоглаво
све руше чак гутају и бљују
беле, тупе очи.
Жилаве сенке у Стаблу Светлом
подмукло рију: Дрвени точак...

XIV

у болном Блену, што се свакоме
предаје
као мршава крава,
бледи моћни вик и крик!
преображава се у живот бесциљника
О, а Арарат! Са којом сабљом блештавом
да се разори мемљиви мир!

СПОМЕНИК

Живот је строго уређени хаос
лажни преображај
пахуљица одређена да заврши у твојој руци.

Ветар носи
искидане листове приручника
за бабароге и друге сексуално
запостављене балерине
у програмској музици
као и ону пијанисткињу
са дугим прстима
једноставно носи
као дирке клавира
експонираног у ТВ емисијама
и у сличним културним и друштвеним објавама.
Доста! Не копај
по забрањеним осећањима.
Карике ланца
још увек ћуте
онај неприродни звук.
Поноћна кафа, цигарете, алкохол
балкон са погледом на југ –
опет ћу проћи некажњен
кроз срце великога града
подуже времена одсутан.

АЛЕКСАНДАР КИРКОВСКИ

ГОСПОД ЈЕ ЖЕНА

Дављениче, тебе су проклели,
твоје тело река не гута.
А кобра разумно мудрује
за много година.
Скијаши развукоше пет-шест аутопортрета
по аеродромској писти,
аутопсија указа на змијски отров,
а ја сваког јутра на састанак са краљицом.
Беше ли, или је само сада господ жена.

ЕМИЛ КАЛЕШКОВСКИ

ПОСТАЊЕ

Врховни бог журећи и
стежући каиш
од панталона улази кроз
врата на којима пише: WC. Због
велике журбе
не чита
додатну поруку
исписану пенкалом (на хебрејском):
У квару.
Пушта воду и лагано излази са блаженим
изразом на лицу
који изражава олакшање.
Течност преко великог
отвора на неисправном одводу
излази (сасвим ненамерно
и против воље
врховног бога) у бескрај
свемира.
Од ње настају: планета
Земља, живот, биље,
животиње,
људи.

ВРЕМЕ И ПРОСТОР. КРЕТАЊЕ

IV

У овој новој земљи све
је чудно.
Свуда само поља са
памуком што га беру издресирани
мајмуни.
Од службе за изнајмљивање
магараца изнајмљујем једног
(за десет бакарних новчића)
који зна пут
до града.

Улицама града шетају
само голе жене са репићима
којима растерују муве.

Силазим у кафану
са натписом: „Служимо само
млеко”. Прилази ми
једна од поменутих жена:
измузујући се
пуни велику чашу и
пружа ми је.
Заиста прија ово
млеко.

АНЕТА ВЕЛКОСКА

НЕВЕРСТВО ВЕТРА

Луче ме дозвола ветар
иза тајних додира
над планином
подвојену
заборави ме
у јутра оплакана ћутњом
 и истина
 са сумњом...
и да прећутим све што видех
 – рече
подређену молитвама и
себичности
данас ме опет заборавио
само да би љубио планину.

КАД ЗВОНИ

Понекад стојим
 на раскршћу
раширених руку
и чекам кишу...
Тада звони

за трећи час.
Улазим прва
и тужна,
а сви остали

– покисли.

САШО ГИГОВ ГИШ (1968), објавио књиге поезије: *Чинодејсџива* (1989), *Риџуал и Пејео* (1992), *Пџица и Знак* (1993), *Сенка кроз џрсџен* (1994), *Душа џрада* (1994), *Прозирно црно* (1997) и *Друџи Он Ти* (1999).

АПОЛОН ГИЛЕВСКИ (1969), објавио књиге песама: *Изразак из раја* (1992), *Реч нож* (1995), *Ружа џредеџа* (1999) и *Аџланџиис* (2002).

ИГОР ИСАКОВСКИ (1970), објавио књиге: *Писма*, проза (1990), *Црно сунце*, поезија (1992), *Ексџлозије. Трудна месечина. Еруџије*, проза (1993), *Вулкан-Земља*, поезија (1995) и *Блуз џоворница*, радио записи (2002).

ЛИДИЈА ДИМКОВСКА (1971), објавила следеће поетске књиге: *Плодови Исџока* (заједно са Борисом Чавковским, 1992), *Ваџира слова* (1994), *Изџрижени нокџи* (1998) и *Нобел џроџив Нобела* (2001).

НАТАША БУНТЕСКА (1973), објавила књиге поезије: *Мале вечностџи* (1998) и *Горњи џрад* (2001).

НИКОЛА МАЏИРОВ (1973), објавио књиге песама: *Заљубљени у џраду* (1999) и *Неџде ниџде* (1999).

ИВИЦА АНТЕСКИ (1976), објавио књиге поезије: *Физика џрожђа* (1998), *Билни квадраџни корени* (1999) и *Облаци или џена за бријање* (2001).

ЕТЕРНИЈАН (Јовица Тасевски, 1976), објавио поетске књиге: *Неџиџо се чује* (1995), *Визије. Глаџол* (1997) и *Вега* (1998), као и књигу есеја *Посџојеће, џлима* (2000).

АЛЕКСАНДАР КИРКОВСКИ (1977), објавио књигу песама *Ѓенелуџ* (1997).

ЕМИЛ КАЛЕШКОВСКИ (1977), објавио књиге поезије: *Сновиџења разореноџ ума* (1997) и *Ру* (2002).

АНЕТА ВЕЛКОСКА (1978), објавила књигу песама *Шџа нервира вечностџи* (2001).

Изабрао и са македонскоџ џревео РАДОСЛАВ ВУЧКОВИЃ